

Andere ogen op natuur

Jongeren vinden Nederlandse natuur saai en onaantrekkelijk. En zowel jongeren als allochtonen hechten minder belang aan natuurbescherming dan volwassenen, autochtone Nederlanders. Allochtonen hechten relatief meer belang aan de bescherming van de agrarische landschappen. Dat zijn de uitkomsten van onderzoek dat Alterra in opdracht van de WOT Natuur & Milieu en het Milieu- en Natuurplanbureau deed naar de natuurbeleving van jongeren en allochtonen. De bevindingen zijn van een kritische noot voorzien door vier gastschrijvers die elk een eigen kijk bieden op het onderwerp.

Om ervoor te zorgen dat het natuurbeleid afgestemd blijft op de wensen en behoeften van zoveel mogelijk Nederlanders, is het belangrijk om inzicht te hebben in de verschillende natuurvisies die inwoners van Nederland hebben. Over twintig jaar zal een kwart van de Nederlandse bevolking uit allochtonen bestaan. En de jongeren van nu zijn over enkele jaren stemgerechtigde volwassenen. We moeten daarom niet alleen weten hoe volwassenen, autochtone Nederlanders denken, maar moeten ook de visies op natuur kennen van bijvoorbeeld allochtonen en jongeren.

Allochtonen blijken het nut van natuur belangrijk te vinden. Het plukken, rapen en eten van voedsel en het elkaar ontmoeten in de natuur staan centraal. Allochtonen ervaren natuur ook als minder kwetsbaar en hechten in algemene zin minder belang aan natuurbescherming dan autochtonen. Het beschermen van het agrarisch landschap vinden ze daarentegen even belangrijk als autochtone Nederlanders. Jongeren vinden de Nederlandse natuur saai en weinig uitdagend. Ze hechten minder belang aan natuurbescherming dan volwassenen. Bescherming van het agrarisch landschap vinden ze al helemaal niet belangrijk.

Dat kan het draagvlak onder het natuurbeleid onder druk zetten. Maar verschillende natuurbeelden bieden ook kansen. Die worden in de WOT-studie verder uitgewerkt./WB

Meer informatie

Buijs, A.E., M.H.G. Custers en F. Langers, 2007. Natuur door andere ogen bekeken. De natuurbeleving van allochtonen en jongeren. WOT-studie 5. WOT Natuur & Milieu, Wageningen.

Presentatie WOT-studie

Karin Sollart

Op 28 november werd de studie 'Natuur door andere ogen bekeken' gepresenteerd. Bij deze presentatie waren ook veel jongeren en enkele Nederlanders van buitenlandse afkomst aanwezig. Tijdens een wandeling door het drassige natuurgebied Meinerswijk, in het onderzoek beoordeeld door de doelgroepen, werd gepraat over drie prikkelende stellingen:

1. Een natuurgebied in de stad moet je als park inrichten; biodiversiteit komt op de tweede plaats.
2. Natuureducatie slaat de plank mis: je moet niet de mensen naar de natuur maar de natuur naar de mensen brengen.
3. Natuur is voor natuurliefhebbers; niet ieder een voelt zich daar thuis.

De stellingen ontlokten tijdens en na de wandeling nogal wat discussie en vroegen duidelijk om meer nuances. Zo vonden veel aanwezigen dat een natuurgebied in de stad als zodanig best kan bestaan, maar dat bereikbaarheid en toegankelijkheid groot (genoeg) moeten zijn, opdat diverse groepen er gebruik van kunnen maken. Dit kan bijvoorbeeld door bepaalde (inrichtings-)maatregelen uit te voeren, zodanig dat de biodiversiteit daar niet onder leidt. Dat natuureducatie de plank mislaat, werd breed weerlegt. Het belang om zowel de natuur naar mensen te brengen als mensen naar de natuur werd door de aanwezigen wel onderschreven. En natuur is echt niet alleen voor liefhebbers: iedereen moet er van kunnen genieten!

De middag werd afgesloten met het overhandigen van het boekje aan Seppe Raaphorst, Directeur Natuur van LNV. In zijn reactie benadrukte Raaphorst het belang van kennis over de beleving van natuur door deze doelgroepen voor het beleid. Het thema 'jongeren en natuur' is op dit moment in Den Haag een belangrijk onderwerp van discussie.

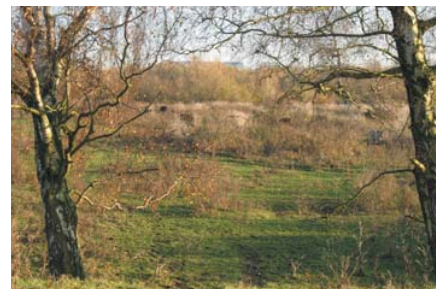
Betekenis van macro-economische ontwikkelingen voor natuur en landschap

Macro-economische ontwikkelingen beïnvloeden de ontwikkeling van natuur en landschap in grote mate. Dit was voor het Milieu- en Natuurplanbureau (MNP) aanleiding om te vragen naar een analyse van deze relatie. Het onderzoek is verricht door het LEI.

Allereerst wordt de theorie van de Groene Kuznetscurve onderzocht. Deze theorie stelt dat groei bij lage welvaartsniveaus leidt tot

meer milieu- en natuuraantasting, maar dat bij hogere welvaartsniveaus groei juist leidt tot minder milieu- en natuuraantasting door verschuivingen in voorkeuren, technologie en sectorstructuur. Voor zover deze relatie opgaat, lijkt overheidsbeleid daarbij een grote rol te spelen.

Dat overheidsbeleid moet dan wel efficiënt zijn. Daarvoor zijn helderheid, stabiliteit en consis-

tentie in beleid van groot belang. Dit laatste wordt uitgewerkt aan de hand van twee voorbeelden. Allereerst de grondmarkt, waar het grote prijsverschil tussen grond voor woningbouw en bedrijventerreinen een signaal is dat het aanbod van bedrijventerreinen te groot is. Er wordt daardoor te veel natuur en landschap aan bedrijven opgeofferd. Ten tweede de disconteringsvoet. Consistentie vereist dat deze bij alle evaluaties hetzelfde moet zijn. Via schaduwprizen kunnen buiten de evaluatie om genomen fundamentele beslissingen over natuurwaarden in de kosten-baten analyse worden verwerkt.

Als uitsmijter wordt gesuggereerd dat de conjuncturele timing van natuuraankopen voor de Ecologische Hoofdstructuur de grondprijsweging heeft versterkt en grondaankopen duurder dan nodig heeft gemaakt./WB

Meer informatie

Woltjer, G.B., 2007. Betekenis van macro-economische ontwikkelingen voor natuur en landschap. Een eerste oriëntatie van het veld. WOT-rapport 50. WOT Natuur & Milieu, Wageningen.

Klimaatverandering versterkt versnipperingeffect

Er bestaat nog veel onduidelijkheid over de (ruimtelijke) consequenties van klimaatveranderingen voor soorten en levensgemeenschappen. Onderzoekers van Alterra ontwikkelden kentallen voor de gevoeligheid van vaatplanten voor habitatversnippering en klimaatverandering. Deze kentallen blijken een deel van de waargenomen trends over de twintigste eeuw te kunnen verklaren. Binnen de groep soorten met een hoge gevoeligheid voor klimaatverandering nemen de soorten met hoge gevoeligheid voor versnippering het meest af. Dit resultaat ondersteunt de theorie dat effecten van klimaatverandering op biodiversiteit worden uitvergroot door fragmentatie.

Uit het onderzoek blijkt onder andere:

- inheemse soorten gaan meer achteruit dan uitheemse soorten.
- binnen de groep inheemse soorten gaan de noordelijke en montane soorten het meest achteruit.
- ingeburgerde soorten die na 1500 in Nederland geïntroduceerd zijn laten een toename zien in voorkomen.
- nieuwe plantensoorten kunnen economische en milieuproblemen veroorzaken. Sommige veroorzaken die al.
- ook verstedelijking vormt een verklaring voor de waargenomen trends, al is de mate waarin verstedelijking een rol speelt nog niet duidelijk.

Om de gevoeligheid voor klimaatverandering te schatten, zijn twee methodes gebruikt: een bestaand regressiemodel voor 20% van de Europese vaatplanten (EuroMove) is aangevuld met een risico-inschatting op basis van karakteristieken van het geografisch areaal (grootte van het areaal en ligging van Nederland ten opzichte van de rest van het areaal).

Meer informatie

Ozinga, W.A., M. Bakkenes en J.H.J. Schaminée, 2007. Sensitivity of Dutch vascular plants to climate change and habitat fragmentation. WOT-rapport 49. WOT Natuur & Milieu, Wageningen.

Naar een duurzame visserij in Nederland

Natuureservaten bieden in veel gevallen de beste bescherming aan de natuur, maar ook de visserijsector kan door zelfregulering, bijvoorbeeld via certificering, bijdragen aan marien natuurbehoud. Dit blijkt uit een internationale vergelijking van visserijbeheer in het kader van natuurbeheer, uitgevoerd door IMARES en het LEI in opdracht van het Milieu- en Natuurplanbureau en de WOT Natuur & Milieu.

Over de gehele wereld zien we een patroon waarbij visserijen in toenemende mate niet

alleen zichzelf benadelen door overbevissing, maar ook de ecosystemen schaden waarin wordt gevisd. Dit is een gegeven dat niet dateert van gisteren of vandaag. Sommige negatieve effecten hebben een lange geschiedenis.

Doel van dit onderzoek was het vinden van voorbeelden van levensvatbare en duurzame visserijpraktijken, waarbij een zodanig beheer wordt gevoerd dat geen significante schade aan het ecosysteem wordt aangericht. De onderzoekers wilden hieruit lessen trekken die

toepasbaar waren voor Nederland. Er bleken nauwelijks voorbeelden te vinden waarin de visserij zodanig werd beheerd dat er geen schade aan de natuur was. Wel waren verschillende voorbeelden bekend waarbij de effecten op de natuur, naast de effecten op de geëxploiteerde visbestanden, op een of andere manier een rol spelen in het beheer. Eén voorbeeld hiervan vormt het Marine Stewardship Council (MSC). Deze vorm van certificering van visserijactiviteiten wordt aangestuurd door een onafhankelijke, wereldwijde non-profit organisatie die

Foto: Bram ten Cate